

Zastavení výkonu rozhodnutí

Bez ohledu na to, že povinný nepodal námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, je exekuce v rozporu s procesními principy (majícími podklad v právu hmotném - trestním zákoně), jež ovládají řízení o výkon (exekuci), i v rozporu s účelem výkonu (exekuce), když oprávněný docílil vydání exekučního titulu na základě předložené směnky, k jejímuž podpisu donutil povinného jednáním kvalifikovaným jako trestný čin vydírání a trestný čin omezování osobní svobody.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1394/2012, ze dne 19.2.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněného Z. V., zastoupeného Mgr. K.V., advokátem se sídlem v P., proti povinnému D. M., zastoupenému Mgr. J.P., advokátem se sídlem v L., pro 1 215 000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Semilech pod sp. zn. 0 Nc 1482/2005, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 11. 2011, č. j. 20 Co 493/2011-97, tak, že usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 11. 2011, č. j. 20 Co 493/2011-97, se ruší a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Semilech usnesením ze dne 26. 5. 2011, č. j. 0 Nc 1482/2005-77, zastavil exekuci nařízenou usnesením téhož soudu ze dne 5. 5. 2005, č. j. Nc 1482/2005-4, a rozhodl o nákladech řízení a nákladech exekuce. Na základě rozsudku Okresního soudu v Semilech ze dne 6. 4. 2009, č. j. 4 T 115/2008-628, vzal za prokázané, že oprávněný pod pohrůzkou zabití donutil povinného podepsat směnku na částku 1 215 000,- Kč, jejíž „úhrada byla následně zajištěna směnečným platebním rozkazem“. Za situace, kdy by povinný nemohl být úspěšný s návrhem na obnovu řízení (exekuční titul nabyl právní moci 28. 12. 2004), soud považoval za nezbytné poskytnout ochranu právům povinného a exekuci podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/19963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“) zastavil.

Krajský soud napadeným rozhodnutím usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že návrh povinného na zastavení exekuce zamítl. Dospěl k závěru, že použití § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. nelze rozšiřovat způsobem učiněným soudem prvního stupně, že povinný si po obdržení směnečného platebního rozkazu ponechal skutkové okolnosti vzniku směnky pro sebe, vydanému rozhodnutí se nebránil, a proto lze jen spekulovat, zda se tak stalo v důsledku obav z chování oprávněného. Odvolací soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 535/2002 a připomněl logický rozpor v odůvodnění soudu prvního stupně, kdy tento soud považuje směnečný platební rozkaz současně za nevykonatelný (důvod zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Povinný v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.). Uvedl, že k podpisu směnky, na základě níž byl vydán exekuční titul, byl oprávněným donucen, že oprávněný byl shledán vinným trestným činem vydírání, a že proto exekuční titul od počátku trpí vadou, pro kterou jej nelze vykonat. S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2131/2008 navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Oprávněný ve svém vyjádření uvedl, že v rozhodnutí sp. zn. 20 Cdo 2131/2008 řešil Nejvyšší soud situaci, kdy pachatel dosáhl vydání exekučního titulu trestným činem, a že samo nalézací řízení bylo

postiženo zásadní vadou, bylo-li vedeno na základě návrhu, jehož podání bylo součástí trestného činu. Proto byl dán důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. V souzené věci však řízení o vydání směnečného platebního rozkazu takovou vadou postiženo nebylo. Nelze ani směřovat otázku vad exekučního titulu a otázku vad směnky. Oprávněný s poukazem na rozdíl mezi pravostí směnky a platností směnky dále uvedl, že jím předložená směnka byla směnkou pravou, která nebyla padělána ani pozměněna. Platnost směnky, která vykazuje všechny zákonné náležitosti, se přitom posuzuje jen k námitce žalovaného (rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 21. 11. 1996, sp. zn. 5 Cmo 466/95). Neplatnost směnky byla povinnému známa od počátku, a proto se jí mohl domáhat bez ohledu na trestní řízení již v směnečném řízení. Navrhl proto, aby dovolací soud dovolání zamítl.

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2012 (viz. Čl. II Přejícných ustanovení, bod 12. části první zákona [7/2009](#) Sb. a článek II, bod 7. části první zákona [404/2012](#) Sb.).

Dovolání, přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve spojení s § 130 zákona [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů (dále též jen „zákon [120/2001](#) Sb.“), je důvodné.

Je-li dovolání přípustné, je dovolací soud povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.) i k vadám podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a) a b), odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.).

Právní posouzení je ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy (nejen hmotného práva, ale i práva procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

V posuzované věci je exekučním titulem směnečný platební rozkaz Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 11. 2004, č. j. 34 Sm 175/2004-9, kterým bylo povinnému uloženo zaplatit do tří dnů od doručení směnečného platebního rozkazu směnečný peníz ve výši 1 215 000,- Kč s 6 % úrokem od 11. 9. 2001 do zaplacení a směnečnou odměnu 4 050,- Kč a dále náklady řízení ve výši 98 490,- Kč. Směnečný platební rozkaz nabyt právní moci 28. 12. 2004.

Rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 6. 4. 2009, č. j. 4 T 115/2008-628, byl Z. V. uznán (mimo jiné) vinným, že v přesně nezjištěné době na jaře roku 2002 v obci T. v objektu své výroby poté, co do objektu pozval D. M., mu nabízel vrácení všech věcí z auta, které D. M. zanechal při útěku na lesní cestě u obce Bukovina, a to postupně vždy po složení nejméně dvacetitisícové splátky, a poté máje u sebe na stole položenou pistoli a vyhrožuje D. M. zabitím ho přinutil k podpisu směnky na částku 1 250 000 Kč, jejíž úhradu si následně zajistil prostřednictvím směnečného platebního rozkazu vydaného Krajským soudem v Hradci Králové ze dne 8. 11. 2004, sp. zn. 34 Sm 175/2004, kterýžto směnečný platební rozkaz nabyt právní moci dne 28. 12. 2004 (bod D - c/výroku rozsudku). Z. V. spáchal pod bodem D) výroku rozsudku jednak trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) zákona 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění do 31. 12. 2009 (dále též jen „trestní zákon“), a jednak trestný čin omezování osobní svobody dle § 231 odst. 1 trestního zákona. Za tyto trestné činy a dále trestný čin vydírání a trestný čin útisku byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody na dobu čtyř let.

Podle § 135 odst. 1 o. s. ř. je soud vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal.

Podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Důvody zastavení výkonu rozhodnutí vymezuje ustanovení § 268 odst. 1 o. s. ř., které platí i pro řízení exekuční (§ 52 odst. 1 zákona [120/2001 Sb.](#)); pod písmeny a) až g) uvádí důvody relativně konkrétní, pod písmenem h) důvod formulovaný všeobecně, jehož účelem je umožnit, aby výkon rozhodnutí byl zastaven i v jiných závažných případech, jež pro jejich možnou rozmanitost nelze s úplností předjímat, resp. podrobit konkrétnímu popisu. Toto ustanovení je ustanovením s relativně neurčitou hypotézou. Pravidlem výkladu takové normy je požadavek vymezit z předem neurčené množiny skutečností (kupř. demonstrativním výčtem nebo stanovením obecných kritérií) ty, jejichž pomocí lze obsah hypotézy normy určit; přitom výklad normy, kterou v konkrétní věci podal soud (a tím i jeho právní posouzení věci), je možné mít za nesprávný jen tehdy, lze-li učinit spolehlivý závěr, že to určení hypotézy, k němuž dospěl, z objektivních hledisek (logických nebo věcných) nemůže obstát.

Nauka i soudní praxe jsou jednotné potud, že důvody, pro které je výkon rozhodnutí nepřipustný, se typicky spojují s vadami exekučního titulu (pokud nezpůsobují jeho /materiální/ nevykonatelnost, jež zakládá důvod zastavení výkonu podle § 268 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), s pochybeními při nařízení výkonu (např. postižením jiného účtu než účtu povinného - srov. § 303 a násl. o. s. ř.), s rušivými okolnostmi při provádění výkonu (např. odmítne-li oprávněný poskytnout součinnost při výkonu odebráním věci podle § 345 a násl. o. s. ř., nebo setrvávají-li v bytě, který má být podle § 340 a násl. o. s. ř. vyklizen, osoby, jež důvod bydlení neodvozují od povinného), případně se specifickým jednáním povinného (vznese-li důvodně námitku promlčení, způsobí-li započtením zánik vymáhané pohledávky před vydáním vykonávaného rozhodnutí, event. vymáhanou pohledávku uspokojí do takové výše, že se další výkon stane nevhodným), srov. též Kurka, V., Drápal, L., *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*, Linde Praha, a. s., 2004, strana 387.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 9. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1508/98, uvedl, že z povahy věci (včetně logického požadavku srovnatelnosti jednotlivých důvodů zastavení výkonu) musí jít o takové okolnosti, pro které další provádění výkonu je způsobilé založit kolizi s procesními zásadami (byť mohou mít podklad v právu hmotném), na nichž je výkon rozhodnutí (jakožto procesní institut) vybudován (srov. § 268 odst. 1 písm. a/, b/, c/, d/ a f/ o. s. ř.), anebo je protichůdné účelu, který se jím sleduje (§ 261 o. s. ř.), totiž zajistit splnění povinnosti, vyplývající z vykonávaného titulu (srov. § 268 odst. 1 písm. e/ a g/ o. s. ř.). Z toho, že se žádá, aby výkon byl prohlášen za nepřipustný, plyne, že musí jít o okolnosti, které se v uvedených směrech vyznačují odpovídající relevancí, resp. působí intenzívně a v podstatné míře; přirozeným smyslem výkonu totiž je, aby byl proveden, nikoli zastaven. Tomu odpovídá i míra ochrany, jež je poskytována povinnému, a která je (osobně) limitována též tím, že dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.

Skutková podstata trestného činu, který oprávněný spáchal, spočívala - jak z výroku citovaného rozsudku Okresní soudu v Semilech vyplývá - v tom, že maje u sebe na stole položenou pistoli a vyhrožuje D. M. zabitím ho přinutil k podpisu směnky na částku 1 250 000 Kč, jejíž úhradu si následně opatřil prostřednictvím směnečného platebního rozkazu vydaného Krajským soudem v Hradci Králové ze dne 8. 11. 2004.

Z toho vyplývá, že oprávněný dosáhl vydání exekučního titulu trestným činem, za nějž byl posléze pravomocně odsouzen, a že i kdyby povinný podal proti vydanému směnečnému platebnímu rozkazu námitky, nemělo by to na závěru o dokonání trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) a omezování osobní svobody podle § 231 trestního zákona oprávněným žádný vliv. (podobně srov. zmiňované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 20 Cdo 2131/2008).

Z pohledu výše zmíněných zásad je zcela relevantní tvrzení dovolatele, že dosažení podpisu na

směnce, na základě níž byl exekuční titul vydán, trestným činem oprávněného je právě tím „jiným důvodem“, pro který není možné rozhodnutí vykonat, neboť jinak by se jednalo o popření základních principů právního státu.

Bez ohledu na to, že povinný nepodal námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, je exekuce v daném případě v rozporu s procesními principy (majícími podklad v právu hmotném - trestním zákoně), jež ovládají řízení o výkon (exekuci), i v rozporu s účelem výkonu (exekuce), když oprávněný docílil vydání exekučního titulu na základě předložené směnky, k jejímuž podpisu donutil povinného jednáním kvalifikovaným jako trestný čin vydírání a trestný čin omezování osobní svobody.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 20 Cdo 2131/2008, v němž se zabýval směnečným platebním rozkazem vydaným na základě směnky, kterou oprávněný, jehož jednání bylo kvalifikováno jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (za použití ustanovení § 143 odst. 1 trestního zákona v témže znění) pozměnil, uzavřel, že by bylo v rozporu s ustanovením § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., kdyby takovýto směnečný platební rozkaz nebyl kvalifikován za vadný exekuční titul, způsobující nepřípustnost exekuce, neboť na základě nepravé směnky a jejího udání u soudu oprávněným nemohla povinnému žádná platební povinnost z hlediska hmotného práva vzniknout.

Podobný závěr je třeba přijmout i v této věci; také exekuční titul vydaný na základě směnky, k jejímuž podpisu byl povinný přinucen jednáním oprávněného, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu vydírání, je třeba považovat za vadný. Podpis povinného na směnce je materiálně neplatný a není závazný (srov. i např. KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 78 až 79).

Protože odvolací soud dospěl k jinému závěru, Nejvyšší soud jeho rozhodnutí podle § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil.

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1, část věty první za středníkem o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Předběžné opatření](#)
- [Činnost advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvence a nájem bytu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvence, osvobození od placení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Adhezní řízení, náhrada škody](#)
- [Pohledávka vyloučená z uspokojení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za škodu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Řízení o dovolání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nemajetková újma](#)